Samþætt sérfræðimat

Linda Bára Lýðsdóttir

Nýtt mat

Í nýju kerfi verður tekið upp nýtt heildrænt mat í stað örorkumats eins og við þekkjum það í dag -> samþætt sérfræðimat.

Megináherslan er á færni einstaklings í samspili við umhverfi og aðstæður.

Matið byggir á ICF alþjóðlegu flokkunarkerfi um færni, fötlun og heilsu sem Alþjóða heilbrigðisstofnunin gefur út og viðheldur.

Hugmyndafræði ICF

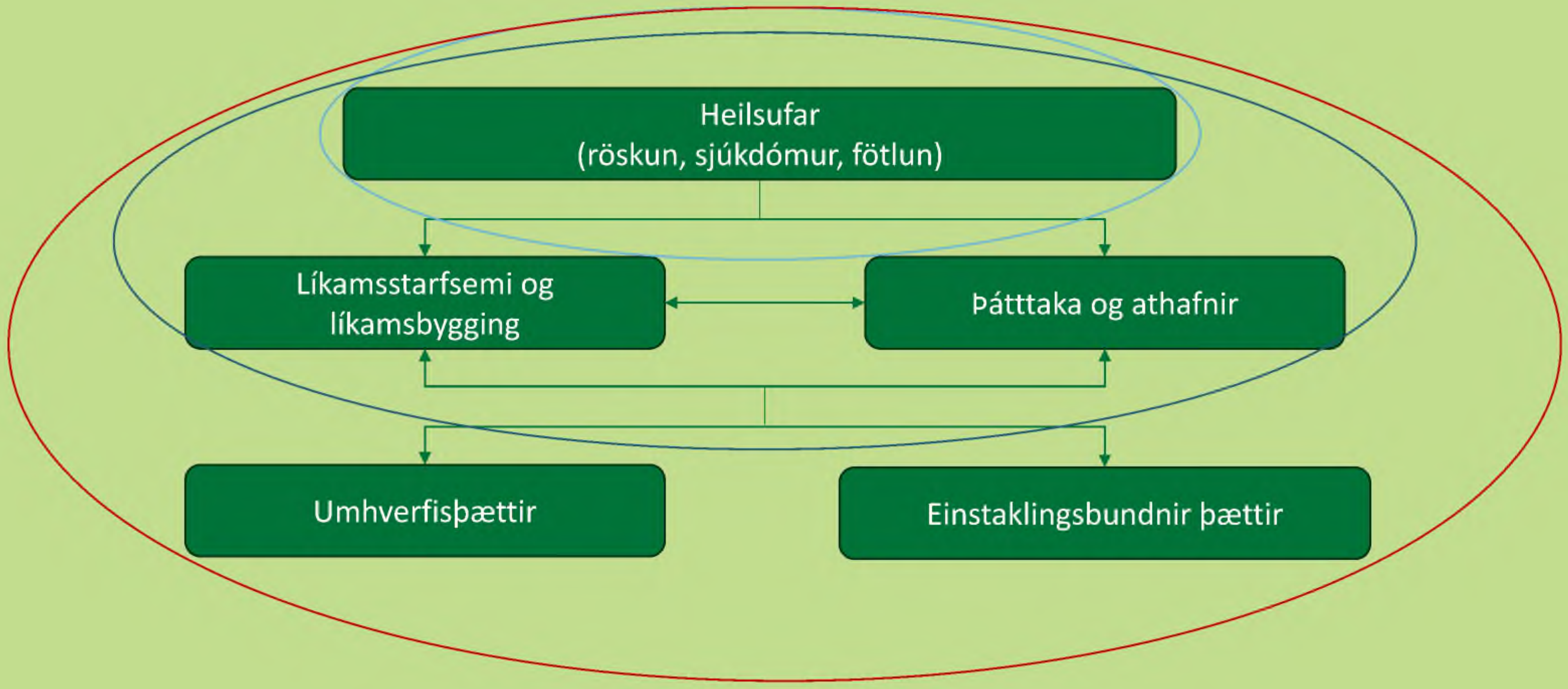

Mat Vinnumálastofnun

- Metur styrkleika einstaklings
- Metur áhrif færnisþátta á möguleg störf á vinnumarkaði
- Tengir styrkleika og færni við möguleg störf á vinnumarkaði
- Metur beint mat á getu til atvinnuþátttöku
- Metur áhrif umhverfisþátta á þátttöku, bæði þá sem hindra og styrkja

Mat fagaðila

- Metur heilsubrest eftir þörfum
- Metur færniþætti sem heilsubrestur/ fötlun hefur áhrif á
- Metur hvort unnið hefur verið markvisst með alla færniþætti sem taldnir eru hamla starfsgetu
- Metur áhrif umhverfisþátta
- Metur áhrif einstaklingsbundna þátta

Mat endurhæfingaaðila

- Tilgreinir með hvaða heilsubrest/ fötlun var unnið með?
- Metur færniþætti sem heilsubrestur/ fötlun hefur áhrif á og unnið var með?
- Tilgreinir hvaða inngrip voru notuð?
- Tilgreinir hvort viðunandi árangur hafi náðst:
- Metur hvort endurhæfing sé fullreynd?

Mat tilvísandi aðila

- Tilgreininir heilsubrest/ fötlun sem hefur áhrif á færni og getu til þátttöku
- Metur færniþætti sem heilsubrestur / fötlun hefur áhrif á
- Metur hvort endurhæfing sé fullreynd?

Mat einstaklings

- Eigið mat á heilsubrest/ fötlun
- Eigið mat á færniþætti sem heilsubrestur/ fötlun hefur áhrif á
- Eigið mat á hvort endurhæfing sé fullreynd
- Eigið mat á áhuga til atvinnuþátttöku

Heilsubrestur:
Vefjagigt

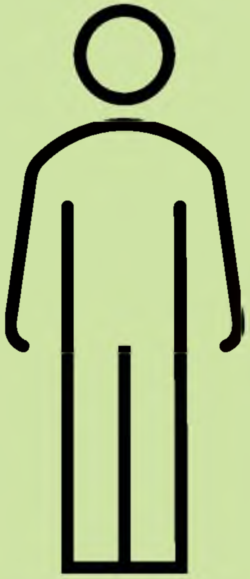

Líkamleg starfsemi:
Finnur fyrir verkjum eða sársauka
Lélegur hreyfanleiki í liðum
Vöðvaspenna í öllum útlimum

Geð- og vitræn starfsemi:
Lítið þrek
Léleg svefngæði
Skert skammtíma og langtímaminni
Einkenni kvíða

Umhverfisþættir:
Góður stuðningur frá fjölskyldu
Enginn stuðningur frá öðrum stofnunum

Færni til að tileinka sér og nýta þekkingu:
Skert einbeiting
Skert ákvörðunartaka

Færni til að takast á við daglegar athafnir og kröfur:
Erfitt með að takast á við streitu
Á erfitt með að sinna heimilisstörfum

Hreyfigeta:
Á erfitt með að breyta um líkamsstöðu, t.d. að setjast, krjúpa og fl.
Á erfitt með að lyfta og bera hluti
Takmörkuð færni til að ganga langar vegalengdir

Félagsfærni:
Á erfitt með formleg tengsl, t.d. við vinnufélaga
Á ekki erfitt með óformleg tengsl., t.d. við fjölskyldu

Einstaklingsbundnir þættir:
33 ára kennari, einstæð móðir,
góður hvati til að vinna,
Félagsfælni?

Samþætt sérfræðimat

SAMÞÆTT: Aðferðafræðin sem lögð er til grundvallar við matið er samþætt í þeim skilningi að horft verður samtímis á þætti sem lúta að færni, aðstæðum (umhverfis- og einstaklingsbundnum þáttum) og heilsu í víðum skilningi

SÉRFRÆÐIMAT: Matið er sérfræðimat í þeim skilningi að margir sérfræðingar koma að matinu

Vinnuhópur

- Hópurinn samanstendur af tveimur sérfræðingum frá TR, einum frá VIRK og einum frá VMST auk Lindu Báru. Einnig kemur tryggingayfirlæknir TR að undirbúningi.

- Forvinnur hugmyndafræði og ferli mats.

- Kynnir sér sambærileg möt m.a. í öðrum löndum og hugmyndafræðileg tengsl þeirra við ICF flokkunarkerfið: t.d. EUMASS, AFU, WORQ, BAR, ICF coreset, endurhæfingarmat VIRK osfrv.

- Skipuleggur störf starfshópsins á þann hátt að þau verði sem skilvirkust. Stuðst er við Delphi aðferðafræði (study).

- Undibýr og vinnur í gerð handbóka, þjálfunarprógramma og rannsókna.

Starfshópur

- 19 manna starfshópur sem ákveður innihald mats (færniþættir, umhverfisþættir, einstaklingsbundnir þættir) og samþykkir lokaútgáfu.

- Fagstéttir: Iðjuþjálfar, sjúkraþjálfarar, félagsráðgjafar, sálfræðingar, hjúkrunarfræðingar, þroskaþjálfarar, náms og starfsráðgjafar og læknar.
- Stofnanir: Geðsvið LSH, Grensásdeild, HA, HH, HÍ, HA, Krabbameinsfélagið, Reykjalundur, Reykjavíkurborg, TR, Vinnumálastofnun, Virk, VR auk félagsþjónustu sveitarfélaga.
- Einn fagaðili kemur frá ÖBÍ, Þroskahjálp og Geðhjálp.
- Einn fagaðili kemur frá Lífeyrissjóðunum.

Önnur mikilvæg atriði

- Forprófun/hagkvæmnisprófun á mati.
- Mat á sanngirni mats/ matsferilsins.
- Hönnun á gæðastöðlum og eftirliti.
- Áframhaldandi rannsóknir á áreiðanleika og réttmæti mats, niðurstöður úr mati og þátta sem hafa áhrif á þær.
- Áframhaldandi þróun.

Takk fyrir

Ítarefni: Örorkustaðall

- Tryggingastofnun metur örorku þeirra sem sækja um örorkulífeyri samkvæmt sérstökum örorkustaðli sem birtur er í reglugerð.
- Staðallinn var gerður samkvæmt breskri fyrirmynd en aðlagaður að íslenskum aðstæðum og tekinn til notkunar árið 1999.
- Staðlinum var ætlað að meta örorku í ljósi líkamlegrar og andlegrar færniskerðingar umsækjenda vegna afleiðinga læknisfræðilega viðurkenndra sjúkdóma eða fötlunar.
- Staðallinn samanstendur af spurningum um færniskerðingar sem veita stig eftir alvarleika sé þeim svarað játandi.